

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı
9 Mart 2023 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, 6 Şubatta meydana gelen ve 11 ilimizi doğrudan etkileyen deprem felaketine, Komisyonun bugünkü gündemine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Avrupa'da Yükselen Irkçılık ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu Raporunun görüşülmesi

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

3'üncü Toplantı

9 Mart 2023 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 10.40'ta açıldı.

Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu, 6 Şubatta meydana gelen ve 11 ilimizi doğrudan etkileyen deprem felaketine, Komisyonun bugünkü gündemine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon bünyesinde 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılında kurularak çalışmalarına başlayan Avrupa'da Yükselen Irkçılık ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonunun raporu görüşüldü ve rapor oy birliğiyle kabul edildi.

Komisyon gündeminde görülecek başka konu bulunmadığından 12.18'de toplantıya son verildi.

9 Mart 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Hakan ÇAVUŞOĞLU (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Osman Nuri GÜLAÇAR (Van)

KÂTİP: Fatma KURTULAN (Mersin)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Komisyonumuzun sayın üyeleri, değerli basın mensupları, kıymetli katılımcılar; öncelikle sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum. Hepiniz toplantımıza hoş geldiniz.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 27'nci Dönem 28'inci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, 6 Şubatta meydana gelen ve 11 ilimizi doğrudan etkileyen deprem felaketine, Komisyonun bugünkü gündemine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 6 Şubat günü meydana gelen, 11 ilimizi doğrudan etkileyen ve milletimizi yasa boğan deprem felaketinde ölen vatandaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet ve yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Böylesine zor zamanlarda birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularıyla hareket eden ve örnek davranış sergileyen yüce milletimizin her bir ferdine de sizlerin huzurunda ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Allah, milletimizi böylesi afetlerden muhafaza eylesin.

Bugün, Komisyonumuz bünyesinde kurulan, Avrupa'da Yükselen İrçılık ve İslamofobi Araştırma ve İnceleme Alt Komisyonu Raporu'nu görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Gündemimize geçmeden önce, Komisyonumuza yapılan bireysel başvurular hakkında sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Komisyonumuza 27'nci Yasama Döneminde, 8 Mart 2023 tarihi itibarıyla toplam 13.413 başvuru yapılmıştır. Bu başvurulardan 13.250 adedine işlem yapılmıştır. Bekleyen başvuru sayısı ise 163'tür. Komisyonumuzca işleme alınan başvuruların konularına göre dağılımı şu şekildedir: Cezaevleri sorunlarına ilişkin iddialar 10.185, yargıya ilişkin sorunlar -bunların hepsi birer iddia, bizlerin araştırması, yapılan incelemelerden sonra durum ortaya çıkma istidadı gösteriyor- 1.996, yasal düzenleme talebi 776, yerinde inceleme talebi 513, kolluk uygulamaları 309, memur sorunları 169, yardım talebi 174, işçi sorunları 127, üniversite ve YÖK sorunları 88, Komisyonumuzun girişimde bulunması talebi 40, yabancıların sorunları 44, gayrimenkul sorunları 37, terör kaynaklı sorunlar 31, güvenlik soruşturması kaynaklı sorunlar 32, askerlikle ilgili sorunlar 21, kayıp vakaları iddiası 23, memuriyet sınavı sorunları 15, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru yardım talebi 1, diğer sorunlar 313.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Avrupa'da Yükselen İrkçılık ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu Raporunun görüşülmesi ^(*)(**)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU - Değerli üyelerimiz, şimdi gündemimizde yer alan raporun görüşmelerine başlayacağız.

Sayın üyelerimize söz vermeden önce, Alt Komisyonun da Başkanı olarak rapor hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek istiyorum.

İnsan haklarını siyasetüstü bir mevzu olarak gören ve bu bağlamda hem vatandaşlarımızın hem de dindashlarımızın Avrupa'da her gün yaşadıkları sorunlara kayıtsız kalamayan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu "Avrupa'da yükselen ırkçılık ve İslamofobi" sorununu incelemek amacıyla bir alt komisyon kurulması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Bunun neticesinde, tüm siyasi partilerden milletvekillerimizin oy birliğiyle Avrupa'da Yükselen İrkçılık ve İslamofobi Araştırma ve İnceleme Alt Komisyonu kurulmuştur. Alt Komisyon, kuruluşundan raporun tanzim edildiği ana kadarki çalışmalarını tam bir uyum ve arkadaşlarımızın, üyelerimizin büyük bir özverisiyle gerçekleştirmiştir; kendilerine huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Alt Komisyon çalışmalarını hem teorik hem de yerinde incelemeler yapmak suretiyle pratik boyutta olmak üzere çok yönlü biçimde gerçekleştirmiştir.

Yerinde incelemeler kapsamında alt komisyon Fransa, Almanya, Hollanda ve İngiltere'de inceleme ziyaretleri gerçekleştirmiştir. Aslında bu ziyaretlerini daha da fazla sayıda ülkede gerçekleştirebilirdi ama bizim açımızdan gidilen bu ülkelerdeki yaptığımız araştırmalar neticesinde fotoğraf aşağı yukarı netleşmiş oldu. Bizler de bu konuda Avrupa'daki durumu kendi penceremizden gördük.

Bu ziyaretlerde öncelikle vatandaşlarımız, ırkçılık ve İslamofobik konularında çalışan sivil toplum örgütleri temsilcileri ve kanaat önderleriyle toplantılar yapılmıştır. Bu toplantılarda dile getirilen ve alt komisyonun bizzatıhi kendi tespit ettiği sorunlar, o ülkedeki kamu kurumlarıyla paylaşılmış ve çözüm önerilerine dair fikir teatisinde bulunulmuştur.

Alt komisyonumuz, çalışmalarında ırkçılık ve daha çok da ırkçılığın yeni bir türü olarak kabul edilen kültürel ırkçılığın tezahürü olan "İslamofobi" üzerinde yoğunlaşmıştır. İrkçılık her ne kadar insanları mensup oldukları ırk özelliklerine göre ayırıştırma esasına dayalı olsa da zamanla ırkçılığın farklı türleri ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda son zamanlarda "kültürel ırkçılık" ırkçılığın yeni bir türü olarak Batı toplumlarında yaygın olarak görülmektedir. Kültürel ırkçılık, azınlıktaki grubun veya yabancıların alışkanlıklarının, inançlarının, davranışlarının ve değerlerinin kültürel olarak aşağıda olduğu varsayımına dayanmaktadır. Dinin bir toplumun en önemli, kültürel unsurlarından biri olması nedeniyle "İslamofobi" günümüzde din temelli kültürel ırkçılığın en yaygın biçimi olarak göze çarpmaktadır.

"İslamofobi" son zamanlarda gündemi sıklıkla meşgul eden ve toplumların her kesimi tarafından bir şekilde aşına olunan bir kavramdır. İslam İşbirliği Teşkilatının 2014 yılına ait raporunda da belirtildiği üzere İslamofobi'yi en kısa biçimde Müslümanlara ve İslam'a karşı temelsiz korku, güvensizlik ve nefretten kaynaklanan yeni bir ırkçılık ve yabancı düşmanlığı olarak tanımlamak mümkündür.

^{*} Avrupa'da Yükselen İrkçılık ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonunun 25/3/2021; 25/5/2021; 3/6/2021 ve 2/3/2023 tarihli toplantı tutanakları bu tutanağa eklidir.

^{**} Avrupa'da Yükselen İrkçılık ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu Raporu tutanağa eklidir.

Burada “İslamofobi” terimini tercih etmemizin nedenini de kısaca ifade etmek isterim. İslamofobinin bütün dillerde ortak bir anlam taşıması ve her dilde artık bu kavramın kullanılması bu kavramı tercih etmemizde etkili olmuştur. Bu kavram yerine örneğin “İslam düşmanlığı” kavramı tercih edilmiş olsaydı her dilde farklı anlamlar taşıyabilme ihtimali söz konusu olabileceğinden bu yönde bir tercihte bulunulmamıştır. “İslamofobi” terim olarak çok eski bir geçmişe sahip olmamakla birlikte ifade ettiği karşıtlık ve düşmanlık bir düşünce ve davranış biçimi olarak Avrupa’nın İslam’la ilk tanıştığı dönemlere kadar götürülebilir. Başka bir deyişle “İslamofobi” aslında tarih boyunca Batı’da var olan İslam ve Müslüman karşıtlığı ve düşmanlığının ifadesi olarak yakın tarihte kullanıma sokulan, kendisi yeni ancak kökleri eski bir kavramdır. İslam’ın erken dönemlerine kadar götürülebilecek olan İslamofobinin çok çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenlerden bir kısmı İslam’dan ve Müslümanların kendisinden kaynaklanmayan ve esasen İslam’ın yanlış anlatılmasından ve anlaşılmasından kaynaklanan Batı’ya ilişkin içsel nedenlerdir. İkinci kısmı ise bizzat Müslümanların kendisinden kaynaklanan nedenler oluşturmaktadır.

Batı’ya ilişkin nedenleri kısaca; tarihsel ve düşünsel nedenler, ekonomik nedenler, medya ve siyasetten kaynaklanan nedenler, Batı toplumlarında Müslüman görünürlüğünün artması, soğuk savaşın sona ermesi ve siyasi nedenlerle yeni “öteki” oluşturma ihtiyacı, 11 Eylül saldırıları, Müslümanların tek tipleştirilmesi ve Avrupa’nın yaşadığı dinî kimlik krizi şeklinde sıralamak mümkündür. Bu başlıklar detaylı bir şekilde raporumuza dercedilmiş ve orada izah edilmiştir.

Müslümanların kendisinden kaynaklanan nedenleri ise düşünsel temeller, Orta Doğu’da yaşanan istikrarsızlıklar, Avrupa’da yaşayan Müslümanların yaşadıkları toplumlara uyum sağlayamamaları, kendi aralarında birlik olamamaları ve bazı örgütler tarafından gerçekleştirilen eylemler üzerinden oluşturulan algılar şeklinde sıralamak mümkündür.

Avrupa’da son zamanlarda gittikçe yaygınlaşan ve hayatın her alanında karşılaşılan ırkçılık ve İslamofobi, ulaştığı seviye itibarıyla ivedi tedbir alınmasını ve bütün paydaşların bu sorun üzerine eğilmesini gerekli kılmaktadır. Bu noktada Türkiye ve Pakistan’ın İslam İşbirliği Teşkilatı adına sunduğu tasarı ile Birleşmiş Milletler tarafından 15 Mart tarihinin Uluslararası İslamofobiyle Mücadele Günü ilan edilmiş olmasını farkındalık oluşturmaları bakımından önemli bir adım olarak gördüğümüzü ifade etmek isterim.

Avrupa’da yükselen ırkçılık ve İslamofobi, Avrupa’nın toplumsal barışının bozulmasına neden olmaktadır. Toplumsal barışın bozulması, yabancılar ve Müslümanlara karşı ön yargıyı, ayrımcılığı, ötekileştirmeyi, dışlamayı, çoğulcu yaklaşmamayı, yabancılaştırmayı, kin gütmeyi, saldırganlığı, şiddeti ve düşmanlığı beraberinde getirmektedir. Diğer taraftan ırkçılık ve İslamofobinin Avrupa’da giderek yaygınlaşması resmi kurumlarda yabancılarla ve Müslümanlara karşı ayrımcılığı ve kötü muameleyi beraberinde getirmekte ve bu ayrımcılık her geçen gün daha da kurumsallaşmaktadır. Kurumsal ırkçılık, belirli bir kurumsal düzen içerisinde uygulandığından genellikle bireysel ırkçılık kadar açık değildir ve bu nedenle yaşanan mağduriyetleri tespit etmek çoğu zaman daha zordur.

Birtakım terör eylemlerinin faillerinin kendilerini Müslüman olarak tanımlaması, bunun bazı kesimler tarafından İslam karşıtlığının meşrulaştırılması amacıyla kullanılmasına ve eylemlerin kişilerden ziyade İslam’a isnat edilmesine fırsat tanımaktadır. Ancak şurası kesindir ki bir terör eylemi kim tarafından gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin bu eylem onu gerçekleştiren faile aittir ve bu eylem failin mensubu olduğu din veya topluluğa isnat edilemez. O nedenle “İslami terör” kelimesine şiddetle karşı çıkıyoruz ve men ediyoruz.

İrkçılık ve İslamofobi, mağdurların toplumsal ve ekonomik hayatını da olumsuz etkilemektedir. Yabancılar ve Müslümanlar eğitim hayatından ekonomik ve sosyal hayata katılmaya kadar birçok alanda bu sorundan kaynaklanan mağduriyetler yaşamaktadır. Avrupa'nın birçok ülkesinde ve özellikle de en çok Türk barındıran Almanya'da aradan geçen yaklaşık altmış yıllık süreye rağmen, Türk vatandaşlarının ve diğer yabancıların topluma yaptıkları ekonomik ve kültürel katkılarının çok, hâlen daha dinî ve kültürel farklılıkları bağlamında değerlendirilmeleri ve öteki olarak görülmesi köklü ırkçılık ve İslam karşıtlığının da bir neticesidir.

Alt komisyonumuz gerek yaptığı teorik çalışmalarla gerekse yerinde incelemelerle çok kapsamlı çalışmalar gerçekleştirmiştir ve alt komisyon raporunda da belirtildiği üzere sorunun çözümüne ilişkin çok yönlü çözüm önerileri geliştirmiştir. Bu önerilere geçmeden önce yapmış olduğumuz incelemelerdeki tespitlerimizden birkaçının Avrupa'daki ırkçılık ve İslamofobinin ulaştığı merhale bakımından yol gösterici olması amacıyla sizlerle paylaşmak istiyorum.

Fransa gündemini uzun süre meşgul eden Cumhuriyet İlkelerine Saygıyı Güçlendirme Kanunu'nun Parlamentoya sunulan ilk hâlindeki başlığı -dikkatinizi çekmek istiyorum- İslamî Bölücülükle Mücadele Kanunu'ydu. Fransa Devlet Başkanı Emmanuel Macron tarafından Ekim 2020'de yapılan ilk açıklamada kanun teklifinin amacının ilerici, aydınlanmacı, liberal bir İslam oluşturmak olduğu ifade edilmiştir. Bu açıklama kanunun esas amacının -turnak içinde söylüyorum- Fransa İslam'ını oluşturmak olduğunu ortaya koymaktadır. Bu da açıkçası İslam'ın kendisinden başka bir şeyi dayatmak demektir.

Almanya'da yapılan bir araştırmaya göre toplumun yüzde 54'ü İslam'ı bir tehdit unsuru olarak algılamakta, bununla birlikte Budizm, Hinduizm ve benzeri inanışlar zenginlik olarak kabul edilmektedir. Avrupa'da ırkçılık ve İslamofobinin her geçen gün artmasında "PEGIDA" ve benzeri yapılanmalar ile aşırı sağ partilerin rolü büyüktür. PEGIDA'nın açılımı, değerli katılımcılar, değerli milletvekilleri; "Batı'nın İslamlaşmasına Karşı Vatansever Avrupalılar" anlamına gelen örgütün salt adı dahi Müslümanların Avrupa'da ne denli bir tehditle karşı karşıya olduğunu ve Müslümanlara karşı bakış açısını net bir biçimde göstermektedir.

Daha önce de ifade ettiğim üzere İslamofobinin artmasında Sovyet Rusya'nın dağılması ve bunun sonucunda da Berlin duvarının yıkılması önemli bir köşe taşıdır. Batı ve Doğu Almanya'nın birleşmesi sonrasında ırkçılık daha da yaygınlaşmış; kendisine siyasette ve bürokraside yer bulmuştur. Almanya'da yapılan incelemelerde bir sivil toplum kuruluşu temsilcisinin "Berlin duvarı göçmenlerin üzerine yıkıldı." şeklindeki açıklamalarının bu noktada hayli dikkat çekici olduğunu ifade etmek isterim.

Hollanda'da vergi dairesi tarafından yapılan incelemelerde "yolsuzlukla mücadele" adı altında gerçekleştirilen risk analizlerinde Batılı olmayan görünüm, bir camiye bağış yapmak veya hediye vermek gibi nesnellikten uzak kıstaslar kullanıldığı ayrıca köken, dil ve yaş gibi kaydedilmesine gerek olmayan verilerin sisteme kaydedildiği tespit edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, 2001 yılından 2020 yılına kadar sürdürülen bu sistemle ilk belirlemelere göre yaklaşık 270 bin kişi vergi dolandırıcılığı şüphesiyle kara listeye alınmıştır. Yani Batılı olmayan görünümü nedeniyle yani bir camiye bağış yaptığı nedeniyle. 4'üncü Rutte Hükümeti, bu uygulamaların ayrımcılık olduğunu ve vergi dairesinin kurumsal ayrımcılık yaptığını kabul etmiştir. Hollanda'da Ayrımcılıkla ve İrkçılıkla Mücadele Ulusal Koordinatörlüğünün kurulması da esasen bu kabulün bir sonucudur. Hollanda'da cami ve derneklerin hesapları ayrımcılık ve İslam karşıtlığının sonucu olarak para aklama şüphesi gerekçe gösterilerek kapatılmaktadır. Bu şekilde Müslümanlar ve özellikle de Türkler baskı altına alınmaya çalışılmaktadır. Ayrıca kiliseler vergiden muaf tutulurken ve bağış toplama kampanyalarında herhangi bir sorun yaşamazken camiler vergi incelemelerine tabi tutulmakta hatta camilere yapılan bağışlardan dolayı inceleme ve soruşturmalar yapılabilmektedir. Hollanda

Ulusal Güvenlik ve Terörle Mücadele Koordinatörlüğü -ki resmî bir kurumdur arkadaşlar- tarafından kamuoyuna bir rapor sızdırılmıştır, Müslümanların radikalleşmeye yatkın oldukları yönünde gerçeğe aykırı bilgilere yer verilerek toplumda Müslümanlara dair olumsuz kanaat oluşturulmaya çalışıldığı görülmüştür. Raporda yer alan bu hususların gerçeği yansıtmadığı daha sonra ifade edilse de oluşan olumsuz algının düzeltilmesi pek de mümkün olamamıştır.

Yine Hollanda’da yayın yapan “NOS TV” adlı televizyon kanalı tarafından seçim öncesinde yapılan “Hollanda’yı Bekleyen Tehlikeler” konulu ankette seçeneklerden birinin de “İslam” olarak ankete katılanlara sunulması Hollanda’da ırkçı ve İslamofobik medya dilinin somut örnekleridir. “Hollanda’yı Bekleyen Tehlike” anketi, bu başlıklardan bir tanesi “İslam”...

Hollanda’da yaşayan Türkler ve Müslümanlar ırkçı ve İslam karşıtı uygulamalara en çok eğitim, barınma, staj ve istihdam alanlarında maruz kalmaktadırlar. Yabancılar ve Müslümanlar eğitim için daha zayıf eğitim kurumlarına yönlendirilmekte, ev kiralamakta zorluk çekmekte ve eğitimlerini tamamlamak için zorunlu olan stajlarını yapacak bir kurum dahi bulamamaktadırlar. Bu duruma dair en somut ve çarpıcı bir örnek aynı kişi, her şeyiyle birlikte tek kişi olan bir örnek üzerinden bu kişinin doğduğu, yaşadığı yer, yaş, eğitim bilgileri ve diğer özellikleri birebir aynı olarak bırakılıyor, 2 başvuru yapılıyor; bu başvurulardan bir tanesinde isim “Muhammed” diğeriinde bir başka isim var ve birisi kabul edilmiyor. İngiltere’nin başkenti Londra’da din ve inanç özgürlüğü iklimi çok belirli olsa da diğer şehirlerde bu hoşgörü iklimi daha sınırlı düzeyde gözlemlenmektedir. İngiliz hükümetinin yakın zamanda uyguladığı Prevent Projesi, Önle Projesi, aşırıcılık karşıtı önlemler alma amacıyla yürürlüğe konulmuştur. Proje, Müslümanlara karşı olumsuz ve ayrıştırıcı etkiler yaratmıştır. Proje kapsamında terörizmle mücadeleye dair herhangi bir temeli veya eğitimi olmayan, terör uzmanı niteliği taşımayan, kamu hizmeti vermekte olan doktor, öğretmen, hemşire ve buna benzer diğer kamu görevlileri okulda, hastanede ve diğer kamu hizmeti alanlarında gördükleri olayları terör veya radikalleşme eğilimi olarak raporlayabilmektedir. Bu konuda hiçbir eğitime ve bilgiye sahip olmayan kişilerin tespitlerine dayanan bu iddialar sonucunda, çocuğun veya hastanın ya da kamu hizmeti almakta olanın kendisi ve ailesi terör şüphelisi olarak takip altına alınmaktadır. Bu yönüyle Prevent Projesi toplumu zehirleyen bir proje olarak gösterilebilir.

Raporumuzda yer verilen ırkçı ve İslamofobik uygulama örneklerinden birkaçına atıfta bulunduktan sonra şimdi Alt Komisyonumuzun soruna ilişkin kapsamlı çözüm önerileri hakkında sizleri kısaca bilgilendirmek istiyorum. Irkçılık ve İslamofobinin nedenleri ve ortaya çıkardığı derin ve çok yönlü sonuçlar doğal olarak çözüm önerilerini de bir hayli çeşitlendirmektedir. Avrupa’daki ırkçılık ve İslamofobi konusunda yapılması gerekenlerin başında gerek Batılıların gerek Müslümanların birbirlerini öteki olarak görmekten vazgeçmesi, birbirlerini farklı dinlere, farklı dünya görüşlerine ve kültürlere ait insanlar olarak görmeleri ve bu farklılıklarının bilincine vararak sorunları çözme iradesini ortaya koyabilecekleri bir zemin oluşturmaları gerekmektedir. Avrupa’daki ırkçı ve İslamofobik eylemlerin esas amacının göçmenlerden ve Müslümanlardan arındırılmış bir Avrupa tesis etmek olduğu gerçeği karşısında bu tarz düşünce ve eylemlerin Avrupa’nın demokratik hukuk düzenini ve toplumsal barışını bozduğu gerçeği ortaya konulmalıdır. Avrupa’nın toplumsal barışını bozan bu sorunlarla mücadele edilebilmesi için hem ekonomisine hem de çok kültürlü yapısına ciddi katkıları bulunan göçmenlerin toplumsal hayata katılımlarının ve korkudan arınmış bir yaşam sürmelerinin temin edilmesi gerekir. Bunun için de hem tek tek devletler özelinde hem de tüm Avrupa’da gerekli çalışmaların ivedi bir biçimde yapılması gerekmektedir. Bu çalışmaların eş güdümlü ve etkin bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için Avrupa’nın tamamında faaliyette bulunabilecek bir organizasyon

ve gerektiği durumlarda bu organizasyon teşkilatlanması içerisinde her ülkede ayrı bir alt organizasyon kurulmalıdır. Bu organizasyon kurulurken de tüm Avrupa sathında faaliyette bulunabilecek kapasiteyi haiz bir yapı oluşturulmalıdır.

Avrupa’da hâkim olan ötekileştirici düşünce karşısında yabancıların ve Müslümanların öncelikli olarak yapması gerekenlerden bir diğeri de kendilerini ikinci ve belki de üçüncü sınıf gören bu sorunlu düşünce tarzını kabul etmemeleri ve her zaman bu uygulamalara karşı seslerini yükseltmeleridir. Örgütlü itiraz yükseltilmediğinde, örgütlü ayrımcılık ve uygulamaların artmasının önüne geçilmesi her geçen gün daha da zorlaşmaktadır.

Avrupa’da yabancılar ve Müslümanlar tarafından kurulan sivil toplum kuruluşlarının etkin temsil üzerine yoğunlaşmaları hayata geçirilmesi gereken bir diğer önemli tedbirdir. Etkin temsille hem sahip olunan değerlerin toplumun diğer kesimlerine aktarılması ve anlatılması hem de daha geniş toplum kesimlerine ulaşılması kolaylaşmaktadır.

Batı medyasının yanıltıcı, yanıltıcı ve popülist anlayışının ırkçılık ve İslamofobinin artmasında önemli bir etkiye sahip olduğu tartışmasızdır. Bu nedenle aslında sorunun çözümünde belki de en önemli sorumluluk medyaya düşmektedir. Medyanın asli görevini yerine getirerek kitlelere her şeyi olduğu gibi aktarması İslamofobiyle mücadeleye büyük katkı sağlayacaktır ancak her şeyin olduğu gibi aktarılması da tek başına yeterli olmayıp bu görev ifa edilirken kullanılan medya diline de dikkat edilmelidir. Avrupa’daki ırkçılık ve İslamofobinin en büyük nedeninin medyada yer alan yayınlar olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu şekilde yayın yapan medya organlarıyla iletişim kanallarının açık tutulmasında fayda mülâhaza edilmektedir. Diğer taraftan doğru habere ulaşmak amacıyla alternatif medya yapılanması konusunda ciddi adımlar atılarak insanlara alternatifler sunulmalıdır. Alternatif medya yapılanması oluşturulurken dünyadaki hâkim batı menşeli birkaç haber ajansının olduğu gerçeği göz önünde bulundurulmalı ve bu bağlamda alternatif medya yapılanmasında yerellikten ziyade uluslararası alanda faaliyette bulunabilecek kapasitede bir medya oluşturulmalıdır.

Müslümanların sinema sektöründe artık izleyici olmaktan çıkarak gerçek İslam’ı ve Müslümanları anlatan iddialı bir sinema sektörü oluşturulmalıdır.

Buna ilave olarak, dijital oyunların kullanıcı kitlesinin büyük oranda çocuklar olması nedeniyle bu sektör üzerinde de özellikle durulmalıdır. Dijital oyun üreticileri artık İslam karşıtı temalı oyun üretmekten vazgeçmelidir. Diğer taraftan kullanıcıların da oyunlar konusunda seçici davranması gerekmektedir.

İslamofobi ve ırkçılıkla mücadelenin en önemli aracı hukuktur. İrkçi ve İslam karşıtı eylemlere karşı caydırıcılığın tesis edilebilmesi için bu fiillerin ayrı suç tipleri olarak düzenlenerek cezalandırılması gerekmektedir yani İslamofobinin ayrı bir suç tipi olarak ceza kanunlarında yer bulması gerekir. Sadece İslamofobi değil, kişinin ırkı, milliyeti, rengi, cinsiyeti, engellilik durumu, siyasi veya felsefi düşüncesi nedeniyle veya nefret saikiyle maruz kaldığı eylemler de ayrı bir suç tipi olarak düzenlenerek caydırıcılık sağlanmalıdır. Bu konuda yapılacak yasal düzenlemeler yalnızca bu tür fiillerin kanunda suç olarak düzenlenmesinden ibaret değildir. Bu bağlamda yabancıları ve Müslümanları ötekileştiren, ayırtıran ve bir anlamda içinde bulundukları toplumda yaşamalarını zorlaştıran her türlü engelin yasal düzenlemelerle ortadan kaldırılması gerekir. İrkçi ve İslamofobik eylemlere maruz kalan kişiler ya gerekli takibatın yapılmayacağı düşüncesiyle ya da şikâyet hakkını kullandığında hangi muameleyle karşılaşacaklarına dair duyduğu endişe nedeniyle bu haklarını kullanmaktan imtina etmektedirler. Bu hakkın kullanılmamasının bir diğer nedeni ise yapılan başvurular sonucunda failer hakkında

verilen kararlar ve tesis edilen işlemlerin caydırıcı olmaması ve çoğu zaman şikâyetlerin işleme dahi alınmamasıdır. Bu bağlamda ırkçı ve İslamofobik eylemlerin mağdurlarının gerek hukuki gerekse siyasi mecralarda haklarını aramaktan ve kendilerini savunmaktan imtina etmemeleri gerekmektedir.

Avrupa’da ırkçılık ve İslamofobinin kurumsallaştığı ortadadır. Kurumsallaşmanın daha da derinleşmesinin önlenmesi ve en nihayetinde ortadan kaldırılması amacıyla özellikle kolluk teşkilatı başta olmak üzere kamu personelinin bu konuda ciddi bir eğitimden geçirilmesi gerekmektedir. Kurumsal ırkçılığın en yoğun yaşandığı kurumun kolluk teşkilatları olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu çalışmalara kolluk teşkilatlarından başlanması çok çok önemlidir.

Avrupa’daki yabancılar ve Müslümanlar şiddete başvurmaktan çekinmeyen bireysel veya örgütlü ırkçılığın ve İslam karşıtlığının hedefindedir ancak örgütlü olarak gerçekleştirilen eylemlerin de genellikle bireysel bir suç olarak takip edildiği gözlenmektedir. Ne gibi? İşte, yalnız kurt, arkasında herhangi bir organizasyon yok, tek başına işlenmiş bir suçmuş gibi akıbeti araştırılmadan cezalar tayin edilmekte ve dolayısıyla da arka plan, arka fon görülmediği için bu tehlike tehdidi sürmeye devam etmekte. Aslında yargı mecralarının bunları, bu işlemleri yapanları bir yalnız kurt olarak değil de arkasındaki düşünce planını ve şemayı, organizasyonu ortaya çıkarması gerekir. En bariz nerede gördük bunu? NSU davasında gördük.

Diğer taraftan Avrupa’da yaşayan yabancıların ve Müslümanların toplumsal hayata katılma konusunda daha istekli ve girişken olmaları gerekir. Toplumsal hayata katılmama, içinde yaşanılan topluma yabancılaşmaya, toplumun diğer kesimleriyle iletişimsizlik nedeniyle kendilerini anlatmakta güçlük çekmeye veya hiç anlatamamaya neden olmaktadır. Dolayısıyla, Avrupa’da yaşayan yabancıların ve Müslümanların yaşadıkları sınırlı alanlardan çıkarak sanat, kültür, siyaset, eğitim, spor ve benzeri faaliyet alanlarının içerisinde daha çok yer alması gerekir. Bu soyutlanmanın önüne geçilerek insanların toplumsal hayata katılımlarını sağlamak amacıyla mağdurlara başta psikolojik olmak üzere her türlü yardımı sağlayacak bir mekanizma kurulmalıdır.

İslamofobiyle ilgili yapılan birçok araştırma, İslamofobinin aslında var olmayan korku ve endişelerin bir şekilde körüklenerek toplumun bu yola kanalizasyon edilmesinden kaynaklandığını göstermektedir. Dolayısıyla, İslam hakkında doğru bilgilendirmenin önemi bu aşamada net bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu bilgilendirme İslam’ı ve İslam kültürünü doğru anlatmakla mümkün olabilir. Bu bağlamda Batı’nın, İslam ve Müslümanları -tırnak içinde- çağ dışı, şiddet ve teröre eğilimli gibi gösteren ve ötekileştiren çalışmalarından çok, daha fazlasını Müslümanların üretmesi gerekir. Bu eserler üretilirken savurmacı bir yaklaşımla değil, objektif bir şekilde hareket edilmesi en az bu eserlerin üretilmesi kadar büyük önem taşımaktadır.

Değerli arkadaşlar, tabii raporumuz 156 sayfalık bir rapor olarak hazırlandı. Ben bu aşamada özellikle Komisyonumuzun üyelerine, yine uzman ekibi arkadaşlarımıza, başta Taner Bey ve Furkan Çözme arkadaşımız olmak üzere, huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Raporumuzda birçok husus aslında örnekleriyle belirtilmiş; mesela bir tanesini burada -hepsini anlatamadığım için- size söyleyeyim. Bu bir dijital oyun arkadaşlar; minare var, minarenin üzerinde insanlar var ya da asker kimlikli kişiler var. Oyun konsepti bunları vurdukça kazanma üzerine kurgulanmış bir konsept. Yani bunun bilinçaltına minaredeki bulunan insanın ya da minareyle iliştilen kimsenin vurulması gereken tehlike olarak imajı genç dimağlara vermeye çalışılıyor. Bu çok tehlikeli bir şey. Bakın, burada yine bir oyun; bir sahne var, üzerinde bir gitarist bir de solist var; hemen onların bulunduğu sahnenin altında, ayaklar altına alınan şey Allah yazısı ve Muhammed yazısı. Bunun gibi çok sayıda örnek var. Biz bunu Avrupa ülkelerinde gittiğimizde anlattık, bazı ülkelerde tehlikenin farkındalığının oluştuğunu da gördük. Almanya’da yeni kurulan hükümetin bununla ilgili bir eylem

planı hazırlığında olduğunu, hatta 90'lı yıllardan itibaren yaklaşık 3 bin adet cinayet dosyasının bu vesileyle yeniden açılacağına ilişkin hazırlıkların da bulunduğunu bize söylediler. Hep şunu ifade ettik: Bu sadece Müslümanların ve yabancıların sorunu değil; bu, aynı zamanda Avrupa'nın terörünü üretecek, oluşturacak bir sorun; mesela, Almanya'da Kassel Valisi sırf Müslümanlara ve yabancılara hoşgörümlü davranış düşüncelerini izhar ettiği için öldürüldü arkadaşlar. Yani bu konu sadece Avrupa'da yaşamakta olan Müslümanların ve yabancıların meselesi olmaktan çıkmış, bizatihi Avrupa'nın kendisi için büyük bir tehlike hâlini almış duruyor. Biz bunları anlatmaya çalıştık, son derece detaylı bir rapor hazırlandı. Ben bu vesileyle tekrar çok çok teşekkür ediyorum arkadaşlarıma.

Şimdi eğer söz almak isteyen arkadaşım varsa onlara bu konuda söz vermek istiyorum.

Buyurun Salih Bey.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben de özellikle 6 Şubatta ülkemizde yaşanan deprem felaketinden dolayı hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum ve tekrar yaşanmasın inşallah diyeceğim ama yaşanacak çünkü yani bu kainatın bir kuralı ama bu tür felaketlerde nasıl korunacağımızla ilgili, inşallah birbirimizi suçlamadan da, hep beraber tedbir alırız.

Sayın Başkanım, belki de bu, dönemin son toplantısı olabilir. Özellikle sizin şahsınızda tüm Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlara ve tüm uzman arkadaşlara çok teşekkür ediyorum. Gerek bu Alt Komisyon'da gerekse diğer alt komisyonlarda ve üst komisyonlarda çok güzel kararlar alındı insan haklarına dayalı olarak. Bu, son olarak şu anda görüşmüş olduğumuz İslamofobiyle ilgili de tabii, bu, Avrupa'da yükselen ırkçılıkla ilgili bilinçli ve kasıtlı bir projedir ve bunu yürütmek istiyorlar; bize düşen de gerek kendi halkımıza gerekse tüm Avrupalılara doğruları, bunun yanlış olduğunu, anlatmak olacaktır.

Bir defa, İslamofobi bir insanlık suçudur. İslam'ı terörle eşleştirmek, bilinçli ve kasıtlı söylenen bir projedir. İslam dini, barış ve hoşgörü dinidir. Bin dört yüz yıl önce dahi kız çocuklarının diri diri gömüldüğü, insanların köle olarak çalıştırıldığı, hiçbir eşitliğin ve adalet sisteminin olmadığı, bütün hakkın, hukukun sadece soylu kesim tarafı için olduğu bir dönemde Allah, Peygamber Efendimiz'e Kur'an-ı Kerim'i göndererek İslam dininin barış dini olduğunu, hoşgörü dini olduğunu, hiç kimsenin hiç kimseden üstün olmadığını söyleyerek tüm o tezleri yerle yeksan etmiştir ve o günden bu tarafa da gayrimüslimlerin Müslümanlarla olan çatışması maalesef devam edip gelmektedir. Dolayısıyla içerisinde kin ve nefret söylemi barındıran her türlü eylemi şiddetle kınıyoruz. Bu ister bireysel olsun ister toplumsal olsun isterse ülkesel olsun, hiç fark etmez. Bunların hepsini topyekûn reddediyoruz.

Yine, son zamanlarda özellikle spor müsabakalarında kin ve nefreti ön plana çıkaran siyasi sloganların atıldığı her türlü söylemi ve eylemi de reddediyoruz; bunların hiçbirisinin ne ülkemize ne insanlığımıza ne de topluma bir faydası olmaz. Bu ister siyasi olsun ister nefret dili olsun, fark etmez ve kime söylenirse söylene; bunları topyekûn reddettiğimizi de belirtmek istiyorum.

Bu vesileyle, toplantımızın tekrar hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet.

Osman Bey, buyurun.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinize saygılarımı, hürmetlerimi arz ediyorum.

Artık yeni bir seçim sathımailine geçtiğimiz için ben de Salih ağabey gibi düşünüyorum, herhâlde bu bizim son toplantımız olur; artık vakit daraldığı için.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bu bir temenni mi? Belki...

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Aa yok, yok, temenni değil. Önümüzdeki dönemde de yine arkadaşlarla birlikte bu komisyonları oluşturmayı Rabb'im nasip etsin.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Seçime daha var yani Meclis çalışıyor, belki toplanırız.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Evet.

Değerli arkadaşlar, İslamofobinin tamamen Batı menşeli olduğunu biliyoruz yani Avrupa menşelidir, Batı menşelidir; bunu biliyoruz. İmalat hakkı tamamen onlara aittir, dünyayı da dizayn ederken böyle yapıyorlar; Avrupa'dan, Amerika'dan yani bir başka adıyla Batı'dan; önce üretiyorlar, sonra bütün dünyayı zehirliyorlar, mahvediyorlar. Batı, tarih boyunca insanlığa gözyaşından, zulümden, engizisyonlardan başka bir şey vermemiş. Şimdi, Batı'nın tam da zayıfladığı bu süreçte hem nüfus itibarıyla zayıflıyor hem de eski sömürgeci, emperyal gücünü kaybediyor dolayısıyla Batı'nın bir şey daha bulması lazım yani insanlığı yeniden sömürebilmesi için, o zulmü tekrar devam ettirebilmesi adına bir şeyler yapması lazım. İşte, buradaki en kullanışlı araç da İslamofobi oluyor. Size -bunlar çok önemli ve tarihi şeylerdir- iki örnek vereyim: 2001 İkiz Kulelerin düşürülmesinden önce Amerika'da yıllık bazda Müslüman olma sayısı 170 bin ile 190 bin arasındı. Yıllık bazda 190 bin insan İslam'ı tercih ediyor yani Müslüman oluyor ama Hristiyan ama ateist ama başka bir dine mensup veya başka ideolojiye mensup... Bu insanlar Amerika'da yıllık bazda 200 bin nüfusa ulaşıyor, Müslüman olma sayısı. Yine, bir rakam daha vereyim. Avrupa'nın başkenti Brüksel'dir dolayısıyla Brüksel'e çok ciddi atıflar yapılır. Bizim medyamızda da çok fazla söz konusu olduğu için söylüyorum "2035'te Brüksel bir Hristiyan başkenti olmaktan çıkıp bir Müslüman başkenti olmaya doğru yol alıyor." gibi haberler yapıldı. Bu, şu anlama geliyor: Avrupa'da da Amerika'yla eş zamanlı şekilde insanların İslam'a karşı ciddi bir sempatisi, bir okuması ve dolayısıyla Müslüman olma serüveni oldu. Bütün bunlar Amerika'nın öncülüğünde yani Batılıların programlarında artık İslamofobi üzerinden bir çalışma başlatmaları gerektiğinin şeylerini başlattı. Belki tarih boyunca bir düşmanlık, bir kin, bir öfke var ama özellikle modern dünyada bugünlere gelindiğinde Avrupa'da ve Amerika'da böyle büyük boyutlu bir ırkçılığın olması, İslam düşmanlığı üzerinden bir şeyin geliştirilmesi inanılmaz derecede dikkatimizi celbediyor, dikkatimizden kaçmıyor. Bunlar, Avrupa'nın ve Batı'nın bilinçli bir şekilde yapmış olduğu çalışmalardır. Şimdi, burada Batı, İslamofobi üzerinden böyle bir nefreti oluştururken aslında kendi insanını da kendi halkını da zehirliyor. O iddia edilen "İdeal Batı Medeniyeti" bu şekliyle de artık iflasın eşine geldiğini gösteriyor. Ben bu İslamofobi menşeli operasyonların ve çalışmaların yakın bir zamanda da bitmeyeceğini, belki katlanarak daha da artacağını düşünüyorum çünkü Batı'nın kendi ajandası, artı, Batı'nın, Batı'yı bir çıkmazın eşiğine getirmesi ve maalesef Batı şu an bu anlamda ciddi anlamda kan kaybediyor. Biz bunu daha önce Ruanda gibi yerlerde de yaşadık, gördük. Sırf Fransızların sömürgesinin devam etmesi adına, işte Afrika'da da aynı şey söz konusu, bu adamlar asırlardır sömürdüler; yer altı, yer üstü zenginlik kaynaklarını bitirdiler fakat orada artık bir direniş başladı, oranın yerli hakları artık kendi özgürlüklerini, kendi kaynaklarını kullanma arzusu içerisinde. İşte, tam burada "Vay sen misin bunu isteyen?" diyerek Ruanda'da geniş burunlular ile ince burunlular arasında bir savaş çıkarıldı; bir ayda 800 bin insan katledildi, tamamen Batı menşeli bir operasyon. Batı tarihi itibarıyla maalesef bu kadar kötü, lanetlenecek kadar bir zalimliğin, gaddarlığın içerisinde.

İslam'a gelince, kıymetli mevkidaşımın da ifade ettiği gibi, İslam bir barış dinidir, sulh dinidir, bir selam dinidir. Batı, özellikle ve ısrarla bunun böyle olmadığını ispatlamaya çalışıyor. Ben özellikle ifade ediyorum, İkiz Kulelerin düşürülmesinden önce ABD'de yapılan çalışmaların -bunlar derin

Avrupa'ya da ifade eder aynı zamanda- bir tek amacı vardı, “İslam terör, Müslüman terörist” ifadesi. Maalesef bizim toplumlarımız da bunu benimsedi veya yavaş yavaş kanıksamaya başladı. Hâlbuki biz biliyoruz, işte, bu ülkede 77 ayrı millettten insanlar olarak yaşıyoruz ve birbirimize kardeşçe sarılıyoruz.

Sadece bir durum tespiti yapmak için söylüyorum. Malum, Adıyaman'da nüfusun tahmini olarak yüzde 20'si Alevi vatandaşlarımızdan oluşuyor. Deprem bölgesi olarak oraya gittiğimizde, önce bizim “dağ köyleri” dediğimiz Adıyaman merkezdeki Alevi köylerine gitmiştik yani ben o tarafa gitmiştim, o tarafta görevliydim. Gittiğimiz yerlerde o insanlarla çok değerli sohbetler, muhabbetler gerçekleştirdik. Sonra onlarla konuşurken bir şey dikkatimi çekti, bir Alevi vatandaşımız dedi ki: “Ya Vekilim, siz bilmezsiniz ama biz burada cenazelerimize hocalarımızı çağırırız. Burada mevlitlerimizi onlarla birlikte yaparız.” Tamam mı? Bakın, şimdi bir Anadolu coğrafyası, tamam mı? Çok farklı kimlikler, mezhepler vesaireler ama barış içerisinde ama kardeşlik hukuku içerisinde, komşuluk hukuku içerisinde inanılmaz güzel bir noktadalar; Batı'nın hazmetmediği, hazmedemediği şey bu işte. Batı istiyor ki biz birbirimizi öldürelim, o da bizi yönetmeye devam etsin. Bundan dolayı ben bu çirkin savaşın, bu çirkin operasyonun devam edeceğini düşünüyorum ama Batı'nın bizden, Müslüman toplumlardan alması gereken dersler var ve bizim de o dersleri onlara göstermemiz lazım. Yani gerçekten huzurun, barışın, sulhun ve selametın kaynağı olduğumuzu yeniden onlara göstermemiz lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet.

Osman Nuri Bey, ben de çok teşekkür ediyorum açıklamalarınız için.

Şimdi, Memet Bülent Karataş; buyurun.

MOMET BÜLENT KARATAŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok kıymetli Komisyon üyeleri; 27'nci Dönem milletvekilleri olarak hep beraber İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve alt komisyonlar olarak ülkemize, milletimize, devletimize fayda sağlayacak çalışmalar gerçekleştirdik; bu da Sayın Başkanımız ve üyelere kaynaklanmıştır. Birlik ve beraberlik içerisinde olununca, hoşgörülü olununca; istek, arzu ve taleplerin de yerine getirilmesi doğrultusunda bir başarıya ulaşılmıştır.

Sayın başkanlarımızla birlikte yurt dışı gezilerinde hem cezaevleri alt komisyonu olarak hem de İslamofobi Alt Komisyonu olarak şahit olduğumuz gerçekler vardır; her siyasi partinin temsilcileri, Meclisimizde bulunan, grubu olan siyasi partilerin milletvekilleriyle birlikte aynı anda gözlemledik, Yaradan'ın vermiş olduğu duygulardan dolayı gözlerimizle gördük, kulaklarımızla işittik ve hislerimizle de hissettik bu coğrafyaya, bu ülkeye, bu devlete olan bakışı.

Biz İsveç'e gittik. Bir kendini bilmez, alçağın Kur'an-ı Kerim'i yakmasını; onların parlamentosunda da bunun kişisel bir hak olduğunu, suç olmadığını ifade ettiler; Fransa'da, Paris'te de bunun aynısını söylediler, İsveç'te de aynısını söylediler. Veyahut da Türk hukukuna karışmak adına Türk cezasının vermiş olduğu, tabii, bu siyasi görüş farklı olduğumuz insanlar da var burada... Şimdi, ülkemizde yaşananları biz biliriz, bunun kararını da Türkiye Cumhuriyeti devleti ve Parlamento verir. Bize parmak sallamak, bize istikamet ve yön belirlemek isteyen alçakça bir zihniyeti gördük orada. Tabii, burada onların ülkesini, milletini, devletini seven kurucu siyasi parti ve temsilcilerinin de onların ağzıyla konuşması gerçekten beni yaraladı. Çok sevdiğim dostlarım da burada, onlar da karşı gelen değerlendirmelerde bulundular tabii orada ama bazılarının da aynı düşüncede olması bizi üzmektedir. Örneğin -tabii, farklı düşüncelere sahibiz- bir ülkede -hangi ülke olursa olsun, o ülkenin bağımsızlığını- o coğrafyada, o topraklarda yaşayan insanlara korkuyu, tereddüdü, vehimi ve tehlikenin var olduğu, güvenlik sorunu yaşadığı bir süreci yaşatanları -herhâlde- oradaki ceza, hukuk, adalet, Türkiye'deki gibi, onları daha da fazlasıyla cezalandırır. Bir ülkenin iç karışıklığına sebebiyet verecek, kavgayla

birlikte kaosa ve kargaşaya sebebiyet verip bölünmeye, parçalanmaya ve sınıflara ayrılmaya sebebiyet verecek, uluslararası emperyalist güçlerle birlikte -misyonerlerin- bir ülkenin iç karışıklığına sebebiyet verecek faaliyet gösterenler ajan olarak herhâlde bütün ülkelerde yargılanır; bir teröristler bir de ajanlar bütün hukuklarda yargılanırlar.

Nedense bizim ülkemizde uluslararası emperyalist güçlere hizmet açısından gayret ve misyonerlik yapanları yargıladığımız zaman “hukuka aykırı” deniliyor, “barış, özgürlük ve hukuk” deniliyor. Barış, özgürlük ve hukuk hem insan hem de devlet için gerekli olan bir yaşam tarzıdır. Elbette özgürlüğümüz, barışımız ve huzurumuz için yaşıyoruz. Bizim de görevimiz, siyasilerin görevi de siyaset yapmış olduğu bölgelerde insanlığın istek, arzu ve taleplerini yerine getirmek; toplumunun da huzurunu sağlamak; eğitimde, sağlıkta, güvenlikle sorun yaşamaz hâle getirmektir. Bizim amacımız, gayemiz bunlarsa bunun dışında siyasi bir rant elde etmek adına, depremden bir şey devşirmek, terörden bir şey devşirmek, tribünlerden bir şey devşirmek doğru bir şey değildir. Siyaset, toplumun istek, arzu ve talepleri ve onların gelecekle ilgili düşüncelerine katkıda bulunarak iç huzurunu ve refahını, içte ve dış devletler içerisinde güvenlik sorununu çözecek, sorunlarını, fikir ve düşüncelerini... “Ben seni yıkacağım.” demekle olmaz; “Sen bunları yapamadın, ben bunları yapacağım.” diyerek siyasetin bu ülkeye fayda sağlayacağına ben inanıyorum. İnsanların elbette... Her fikir, her düşünce topluma fayda sağlar; her düşüncenin de birbirimize katkısı olacağını düşünüyorum çünkü düşünceler insanlara güç kazandırır ve başarıya ulaştırır.

Şimdi, biz 27’nci Dönemde bunları gerçekleştirdiğimizde Türkiye’de çok yaşanan... Tabii, bunlar uluslararası... 11 ilde... Allah elbette yaşatmasın böyle acıları ama bir gerçek, Türkiye bir deprem bölgesi. Bunda yöneticilerin de suçu var, yönetenlerin de suçu var; hatır için bir iş yapılmaz, hukuka göre iş yapılması gerekir, kişiye göre de iş yapılmaması gerekir. Her siyasi partinin orada belediyeleri olduğu için de kalkıp “O belediye, bu belediye...” demeye gerek yok. Yönetim anlayışının ve zihniyetin değişmesi gerekir; siyasi partilerin “Bu, bu başkan; bu, bu partinin başkanı.” demesi yanlış olur, oradaki şey budur. Burada da dünya kurulduğundan bugüne kadar -Ali Haydar diyor ki “Konuya gelelim.” Bunu neden dedim, neden diyorum?- dinler var olduğundan bu yana ve milliyetler var olduğundan bu yana dünya, dinler savaşıyla ve milliyetlerin savaşıyla bugüne gelmiştir. Biz de Türk ve Müslüman olmamızın bedellerini uzun zamandır ödüyoruz çünkü 22 milyon kilometrekareye hükmetmiş bir coğrafya ve 3 tane büyük imparatorluğun sahipleri yönetirken bazen birilerine herhâlde haksızlık yapmış gibi düşünülerek o düşmanlıkları veya o eziklikleri hâlâ daha bizim üzerimizde düşünebilirler ama biz hiçbir dine ve hiçbir milliyete saygısızlık yapmıyoruz, yapmayacağız; bu, siyasi bir görüşün sonucu değil, bir ulusun ortak değerleridir. Yaratandan ötürü bütün yaratılanlara saygı duyar ve severiz biz.

Sayın Başkanım ve üyelere -herhâlde niyetimiz, temennimiz değil son toplantı olması ama herhâlde öyle görünmektedir zamanlamadan dolayı- herkese teşekkür ediyorum. Konuşmalarında kimseyi kırmak açısından değil, fikirlerimi ve düşüncelerimi paylaşmak adına bu değerlendirmeyi yaptım çünkü diğer arkadaşlarımla düşüncelerine de ben saygı duymaktayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Biz teşekkür ediyoruz.

Erol Bey, buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Ben de son toplantımızda “asrın felaketi” olarak değerlendirdiğimiz depremde vefat eden kardeşlerimize Rabb’imden sonsuz rahmet, yaralılara acil şifalar, yakınlarına da sabırcemil niyaz ediyorum. Rabb’im bir daha böyle felaketleri hiç kimseye yaşatmasın diyorum.

Evet, gerçekten İnsan Hakları Komisyonunda beş yıla yakın süredir onurla, şerefle ve mutlulukla bir şeyler yapıyor olmanın hazzıyla görev yaptık. 3 alt komisyon; Cezaevleri, Çocuk Hakları ve İslamofobi derken... Kıymetli Başkanımızın da zaman zaman çekincelerini ifade ettikleri gibi, “İslamofobi”nin tam olarak kelime karşılığı “İslam korkusu” yani örtüşmedi Komisyonumuzun amaçlarıyla, hedefleriyle, durduğu yerle, yapmak istedikleriyle ama çok kullanıldığı için, Batı literatüründe veya dünyada kullanıldığı için denildi ama ben baştan beri bu çekincemi ifade ettim, doğru bir yaklaşım değildi. Batı’ya karşı, bu “İslamofobi” özelinde Komisyonumuz mücadele ederken onların ortaya attığı bu kavram üzerinden hareket etmenin doğru olmadığını düşünüyorum açıkçası yani yerel de olsa İslam düşmanlığı veya benzer bir cümle altında kurulabilirdi diye düşünüyorum; bu da bir teklifimdir bir dahaki dönem için çünkü bunların... Bu sıkıntılar devam edecek, bu problemler devam edecek. Gerek Ahmet Salih Dal kardeşim ve gerek Osman Hocamın da ifade ettikleri gibi, yani ırkçılık, ayrımcılık nefret suçudur, insanlık suçudur. Zira, şimdi, genelde millî şairimiz Mehmet Akif Ersoy’un “Tek dışı kalmış canavar” diye nitelediği Batı medeniyeti yani Amerika’yı da içine alan Batı medeniyeti, özelde kıta Avrupası, yani dünyanın geri kalanı için kan, gözyaşı üzerine kurulmuş bir medeniyettir yani iki, iki daha dört diyorum; matematiksel bir gerçektir. Zira, bugünkü zenginliğini -müteaddit defalar gittik, gördük değişik vesilelerle- yani bir ülkenin zengin olmasını gerekli kılan -bugün de geçmişte de- örneğin, o topraklarda kıymetli maden olması, petrol olması, şu olması, bu olması, yer altı kaynakları, yer üstü zenginlikleri vesaire; böyle bir şey yok ve elde ettikleri bugünkü medeniyetleri bunun üzerine kurulu.

Yani ben bildiğim dağa geçeyim. Peygamber Efendimiz’in bir hadisinde der ki: “Bir insanın midesinde bir lokma haram varsa kırk gün ibadeti veya duası kabul edilmez.” yani dolayısıyla böyle kirli bir medeniyetten doğru bir şey çıkmaz, çıkmıyor da zaten.

Kıymetli Başkanım ile birlikte Hollanda’da olağanüstü verimli bir toplantı ve görüşme gerçekleştirildi, Allah razı olsun. Yani az önce kıymetli başkanlarımın da ifade ettiği gibi, Cumhuriyet Halk Partisinden Alevi derneklerine, millî görüşten Türkiye’deki bütün o farklı renklere kadar orada beş gün boyunca hepsi en üst düzeyde temsil edildiler. Ortak nokta, Avrupa’nın, Hollanda’nın İslam Kurumsallaşmış çünkü kendileri söylediler bunu yani oradaki resmî ağızlar söyledi, itiraf ettiler bunu: “Şunu yaptık, bunu yaptık; fişledik camiye gidene, derneğe gidene; kılık kıyafetinden dolayı onlara dünyayı dar ettik.” dediler ve “Şunu da yapacağız.” dediler ama daha sonra da o informal yaptığımız görüşmelerde denildi ki: “Batı böyledir; söyler, söyler ama bıçak kemiğe dayandığı zaman devlete, kurumsal kimliğe zarar verecek hiçbir şey yapmaz.” Maalesef bunu hep birlikte tespit ettik. Peki, bütün bunlara karşı ne yapılması lazım? Gene kıymetli hocalarımızın da ifade ettiği gibi, gerçekten öyle yani kendimizi ortaya koymak anlamında değil; İslam bir esenlik dinidir, öзде Kur’an-ı Kerim ve sahih sünnet özgürlüktür, kardeşliktir, esenliktir yani şu anda şikâyet ettiğimiz Batı medeniyetinin ortaya koyduğu bu olumsuzlukların hiçbirisi tarihin hiçbir döneminde sâdır olmamıştır; bunu güçlü bir şekilde ortaya koyacak ve bütün problemlere çözüm üretecek de Türkiye’dir, son kale Türkiye’dir. Türkiye, yine, sözde olsun diye değil yani hamasi duygularla değil, Hollanda örneğinde olduğu gibi -nasıl ki masa etrafında, gün boyu, bir gün boyunca onu tartıştık yani bir saniye ayrılmadan herkes aynı noktaya vurdu, bütün renkleriyle- aynı şekilde, bu -tırnak içinde- kutsal dava etrafında kenetlenecek ve bütün bu problemlere, dünyadaki -tırnak içinde, sol jargondur ama doğru bir jargondur- Batı’nın sömürü düzenine karşı koyacaktır, başka çare de yoktur.

Ben, bu vesileyle, Kıymetli Başkanımıza gerçekten kolaylaştırıcı liderliği, tecrübesi için ve çok saygıdeğer milletvekili kardeşlerime şükranlarımı sunuyorum; toplantımızın ve çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, biz de Erol Bey’e çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun Radiye Hanım.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Ben de çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, Değerli Başkanımızın Başkanlığında ve diğer milletvekili arkadaşlarımızla 27’nci Dönemde bence çok önemli çalışmalara imza attık, önemli raporlara imza attık; bunlardan biri de bu İslamofobiyle ilgili yazılan rapordur.

Bu raporun beni etkilemesinin, beni heyecanlandırmasının, benim için çok önemli olmasının bir sebebinin de burada birkaç cümleyle paylaşmak istedim izniniz olursa Değerli Başkanım. Sizler de konuşmanızda ifade ettiniz; İslamofobinin oluşması Berlin Duvarı’nın yıkılmasıyla, 1994 yılında başladı aslında. Komünist Rusya’nın bir tehdit olarak ortadan kalkmasıyla birlikte yeni bir öteki, yeni bir tehdit oluşturulması gerekiyordu. Bu anlamda da bir İslamofobi, bir İslam karşıtlığı üzerinden -Osman Nuri Vekilimizin de bahsettiği gibi- kapitalist sistemin, emperyalizmin yeni bir sömürü düzeni kurması gerekiyordu; bunun altını çizdikten sonra -benim de bir makale çalışmam oldu geçtiğimiz sene- İslamofobinin aslında Avrupa’da başlamadan önce, Türkiye’de, Müslüman bir ülkede “Müslüman” olarak kendini tanımlayan kişiler tarafından ülkemizde yaşandığının altını çizmek istiyorum. Özellikle bir başörtülü, bu ülkenin Müslüman bir vatandaşı olarak yaşadığımız süreç... Ne yazık ki bu ülkede “başörtülü-başörtüsüz” olarak ayrımların yaşandığını, eğitim hayatımızdan çalışma hayatımıza kadar, sosyal yaşantımıza kadar varan, hatta sağlık hizmetini almaya kadar varan bir sürecin yaşandığını, sakallı-sakalsız, cumaya giden, namaz kılan, yeşil sermayeye kadar inen ayrımların yaşandığını hepimiz biliyoruz. Burada önemli olan şey, altını çizmek istediğim şey... Avrupa’da değil -yani başka bir dinin mensupları tarafından değil- bir Müslüman ülkede, kendini “Müslüman” olarak tanımlayan, öyle atfeden ya da öyle bildiğimiz kişiler tarafından ne yazık ki ilk denemesinin, ilk çalışmasının -nasıl adlandıırsak- yaşandığının altını çizmek istiyorum. Bunun mağduriyetlerini yaşadık; ülkemizin -yani şahsi şeylerin dışında- ne kadar büyük kayıplar verdiğini, hem maddi anlamda hem demokrasi anlamında hem de gelecek kuşaklara bırakacağımız miras anlamında da önemli zararlar verdiğini biliyoruz. Bugün bunların telafisini yapmaya çalışan bir irade de konulmaya çalışıyor, bunu da konuşuyoruz, görüşüyoruz, bunlar noktasında da bir normalleşmeyi, çok şükür yirmi yıldır AK PARTİ liderliğinde, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde normalleşme sürecine geldiğimizi ama hâlâ zihinlerde bazı tortuların olduğunu da görüyoruz.

Bunun altını çizdikten sonra başka bir tehdidin bizi beklediğini buradan ifade etmek istiyorum. Suriye’deki çıkan iç savaşla birlikte sığınmacı olarak misafir ettiğimiz Suriyelilerle ilgili ne yazık ki kullanılan dilin hem sosyal medyada hem yazılı ve görsel medyada ama özellikle siyasette kullanılan dilin çok tehlikeli olduğunu, başka bir ayrımcılığı, başka bir nefreti oluşturduğunu burada ifade etmek istiyorum. Bu konuda hepimizin ama özellikle siyasete ve özellikle de -sataşma olarak kabul etmeyin- muhalefetin diline de dikkat etmesi gerektiğini düşünüyorum. Yeni bir ayrımcılığın, ileriye dönük başka tehditlerin -az önce sizin de ifade ettiğiniz gibi- aslında Avrupa’nın da İslamofobi üzerinden yaptığı bu süreç, izlediği bu sürecin bir tehdit olarak onlara döneceği gibi bizim de eğer bu dili, bu algılar üzerinden dezenformasyon içeren haberlerle yapılan şeyin ülkenin, bizim belki en büyük sorunlarımız olarak karşımıza çıkabileceğini de ifade etmek istiyorum; bunu özellikle ifade ediyorum.

Barış ve kardeşlik hukukunu, kadim medeniyetimizi çok... 3 kıtaya hükmeden bir imparatorluğun torunları olarak farklı din, dil ve ırklardan, farklı coğrafyalardan farklı kültürlerle barış içinde yaşamışız, ülkemizde de bunu hayata geçiren, hâlâ çok iyi şekilde hayata geçirdiğimiz, yaşadığımız Mardin var, Hatay var -ki Hatay çok üzücü bir süreç yaşadı bu arada- bunu biz başarıyoruz, burada bu kardeşlik hukukumuzu korumamız lazım.

Aynı şekilde, medeniyetimizden aldığımız tertemiz bir geçmişimiz var, bir miras var. Bizim buradaki bu Suriyeli sığınmacılarla ya da ülkemizde bulunan başka yabancılarla birlikte yaşadığımız süreci çok iyi yönetmemiz gerektiğini düşünüyorum, bu tertemiz mirası bizim de torunlarımıza, torunlarımızın torunlarına tertemiz bırakmamız lazım. Bunun bizi Avrupa'dan, Batı'dan ayıran en önemli özelliğimiz olduğunu düşünüyorum, tertemiz bir geçmiş. Hatalar olabilir, bazı yanlışlar olabilir ama özünde tertemiz bir miras üzerine biz ilerliyoruz, böyle bir ülkemiz, böyle bir milletiz. Batı'nın o kirli geçmişi -Erol Vekilimin de söylediği gibi- o haram lokmaları hâlâ daha sömürge ülkeleri üzerinden kendi sözde medeniyetlerini kurdukları gibi bir geçmişimiz yok, onlar bunun farkındalar. O yüzden, Ermenilere uygulanan bir soykırım iddiasını kendi Parlamentolarında kabul etme eyleminde yani kendilerinden bizi görme, kendileri gibi gösterme çabası olduğunu da buradan ifade etmek istiyorum. O yüzden, her birimizin bu ülkenin bir evladı olarak ama özellikle bir siyasetçi olarak bizim ülkemizden, dedelerimizden, tarihimizden aldığımız tertemiz bu mirası korumamız gerektiğini düşünüyorum, ilk önce kendi içimizde bu ayrımcılığı bitirmemiz ve söylemlerimize, eylemlerimize çok dikkat etmemiz lazım. Evet, siyaset yapıyoruz ama bu hukuku da korumanın bizim bu ülkenin bir evladı, bu vatanın bir evladı olarak önemli olduğunu düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum bütün arkadaşlarımıza, çok önemli şeyler öğrendik. Mesela, onu söylemem lazım cezaevleriyle ilgili, o benim yurt dışı temaslarım geçen dönem, bu dönemde bildiğim, gördüğüm, tespit ettiğim ama yazılı olarak kayda girdiği için bunu ifade etmek istiyorum, kayda girsin. Yani bir algı üzerine yaşanan bir dünyadayız ne yazık ki, Batı'yı biz kusursuz görüyoruz, "Çok iyi bir medeniyet." diyoruz, "insan hakları, özgürlükler" vesaire diyoruz ama içine girdikçe böyle olmadığını görüyoruz. Uzun lafın kısıası, Türkiye'deki cezaevleriyle ilgili burada o kadar ağır şeyler konuşuldu ki, öyle ağır ithamlarda bulunuldu ki ama İsveç'e gidip o cezaevini gördüğümüzde muhalefet şerhi bile konulmadan geçen bir raporu gördük, oradaki uygulamanın, oradaki cezaevlerinin ne kadar insanlık dışı olduğunu söylemiştim. İngiltere'de de aynı incelemeyi yapsanız aynı sonucu görecektiniz, benim de kendi temaslarım var, bazı çalışmalarımız var, bilgilerimiz var, araştırmalar var. Bu biraz daha böyle kendimize daha özgüvenle, daha inanarak, kendimizi de daha geliştirerek "Biz iyiyiz." değil yani daha iyileşmemiz, daha düzgün, daha geliştirmemiz gerekiyor, eksikliklerimizin tamamlanması gerekiyor ama bunu ama bunu kardeşlik hukukuyla, tertemiz bir dille algı üzerinden değil, olgular üzerinden devam etmemiz gerektiğini düşünüyorum.

27'nci Dönemimiz için çok teşekkür ederim, birlikteliğimiz için. İnşallah, 28'inci Dönemde de böyle yine bu konular üzerinde çalışmak dileğiyle diyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, biz teşekkür ediyoruz, sağ olun, önemli düşüncelerinizi ifade ettiniz.

Şöyle arkadaşlar: Bir kere konuştuğumuz konu hepimizin müntesip olduğu, dinimize yönelen nefret söylemi, saldırılarla ilgili bir konu, herkesin bu konuda hiç olmazsa yürekten birkaç bir şey söylemesini arzu ederim öncelikle. Çünkü bu yaptığımız kıymetli bir çalışmadır, değerli bir çalışmadır. Onun için, konuşmanızda herhangi bir mahzur görmek benim haddime değil zaten de ama dediğim

gibi burada şu kadar konuşun, bu kadar konuşun demeyeceğim, siz buna karar verin ama konuyu da fazla dağıtmamamız lazım. Yani konuyu dağıtırsak bu defa herkes “son toplantı” diyor, son toplantıdan buradan güle oynaya ayrılalım onu demek istiyorum yani.

Buyurun Pakize Hanım.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Çok kıymetli Başkanım, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım; gerçekten, 27’nci Dönem benim ilk dönemim, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna çok büyük bir istek ve arzuyla girdim. Çünkü insan hakları, otuz yıllık meslek hayatımda benim de çalışma konumdu ve burada çok büyük bir tecrübeyle, Sayın Bakanımızın çok büyük bir tecrübesiyle olayları yönetme sistemi ve tecrübeyi aktarma noktasındaki büyük başarısıyla biz hepimiz gerçekten tecrübe aldık, çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım öncelikle yaptığınız çok kıymetli Başkanlık için. Ben, 3 komisyonda yer aldım, alt komisyon başkanlarımızın da gerçekten çok başarılı ve çok efektif davrandıklarını gördük, milletvekili arkadaşlarımızla aramızda çok ciddi ve çok güzel bir uyum oldu. Bence çok şanslıyım, ilk dönemimde bu komisyonda bulunduğum için çok şanslıyım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – İnşallah 2’nci dönemde de burada olursun.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – İnşallah, ben zaten başka komisyona gitmem Başkanım, inşallah tekrar hep beraber oluruz.

“İslamofobi” kelimesi, terimi bana hep uzak geldi Sayın Başkanım, daha önce de sizinle de görüştük. Ben “fobi” ile “İslam”ın aynı anda kullanılmasına hep karşı geldim. Esas itibarıyla terminolojide, dünya terminolojisinde bir bilinirlik ve literatürde o denkliği sağlayabilmek için kullandığımız zorunlu olarak kullandığımız bir terim olduğunu düşünüyorum. Ben, buna “İslam karşıtlığı” demeyi daha uygun görüyorum. Benim yurt dışı gözlemlerimde sadece Almanya’ya gittik biz İslamofobi şeyiyle ama tabii, Komisyonumuzun başka ziyaretleri...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Fransa’da da vardınız.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Fransa’da yoktum Başkanım ama ben Komisyonumuzun başka ziyaretlerinde bulundum, yurt dışında bulunduk, çok farklı ülkelere de gittik, orada birkaç gözlemim var. Müslüman’la birlikte Türk’ü özdeşleştiren bir anlayış var. Yani Müslüman Türk karşıtlığı gibi bir farklı bir durum gelişmiş ve bu gelişime karşı da kimse aksine şerh koymamış. Yani “Türk” dediğinizde “Müslüman-Türk” “İslam-terörist” imajı oluşturuluyor ve Türk karşıtlığının da inanılmaz sonuçlar doğurduğunu zaten biliyoruz, görüyoruz, bu noktada bence ikincil bir düşman yaratılmış. Aslına bakarsanız bu tarih boyunca gerçekleştirilen büyük Osmanlı İmparatorluğu’nun, Selçuklu’nun büyük başarısının bize bir yansıması yani biz torunlara yansıması olarak görebiliriz.

İkincisi, “Batı İslamı” gibi bir yeni din oluşturma çabası fark ettik ki bunu Almanya’da da ciddi bir şekilde gözlemledik. Batı İslamı bizim İslam anlayışımıza, bizim kurallarımıza, bizim prensiplerimizden farklı yeni, ortada ve oradaki pek çok genci de etkileyecek seviyede. Mesela, en ilginç olarak gördüğüm şey bizim din adamlarımızın orada eğitim vermemesi için özel çalışmalar var idi hatta bazıları yasaklamıştı, bazı ülkeler yasaklamıştı gibi durumla karşı karşıyayız, bu çok önemli bir sorun, gelecek nesle yansıyacak çok önemli bir sorun. Bence, biz, Osmanlı İmparatorluğu’nu çok iyi biliyoruz, o dönemde kimsenin dinine, diline, ırkına karışılmamış, gittiğimiz pek çok şehirde, mesela, ben Sırbistan’da cami ile kiliseyi yan yana gördüm, hiçbir zaman kiliseye de dokunulmamış başka bir dinin mensuplarına karşı özel bir şeyde bulunulmamış, bir ırkçılık anlayışı asla söz konusu değil, bizde yok zaten bizim genlerimizde yok böyle bir şey. Sonuç itibarıyla, bizim de bu anlayışı orada çok iyi anlatabilmemiz, temsil edebilmemiz gerekiyor. Güçlü ve istikrarlı bir Türkiye esas itibarıyla Türk ve Müslüman bütün toplumların, Avrupa’daki azınlıkların hepsinin garantisi olarak görülüyor. Orada,

gittiğim, gördüğüm, izlediğim, konuştuğum pek çok Türk soyundan gelen ya da işte Türkiye vatandaşı olan ama orda yaşayan pek çok kimse “Orada bir güçlü Türkiye, istikrarlı Türkiye olduğu zaman bize yapılan baskı daha farklı oluyor, bize yapılan baskı hafifliyor veya biz söz sahibi oluyoruz.” diyorlar. Yani Türkiye bir emniyet supabıdır hem İslamofobinin gelişmesinde İslamofobinin yok olmasında, eritilmesinde, karşısında hem de açık ve net bir şekilde arkadaki dağ gibi görünüyor Türkiye, bunu özellikle bu son yirmi yıllık iktidarımızda yaşadığımız güzel gelişmelerin ve Cumhurbaşkanımızın verdiği o büyük desteğin sonucu olarak ben gördüm, gözlemledim, bunu çok samimi söylüyorum çünkü orada konuştuğum herkes bundan bahsetti.

Bir küçük şeyle bitireceğim, bir müzeye gittik, Wannsee Müzesi’ydi Almanya’da, orada işte konferans yapılmış ırkçılık üzerine, Nazizm üzerine...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Şöyle: Nazi yönetimi orada nasıl bir katliam, soykırım uygulanacağını planlamasını yapmış.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Planlamasını yapmış aynen. Ondan sonra yani gerçekten çok tüyler ürpertici bir ziyarette ve o ziyarette bize mihmandarlık eden hocamızın, Alman hocanın “Yeni bir şey ırkçılık gelişti, yeni bir sistem gelişti ve biz buna karşı hiçbir şey yapamıyoruz.” dediğini bizzat gözlemledik, bu bizim için çok önemli bir tecrübeydi. Sanıyorum Erol Vekilim söyledi, orada gerçekten oturduğumuzda, konuştuğumuzda yetkililerin hepsi bundan çok endişeli fakat dışarıya çıktığımızda -vatandaş da aynı şekilde endişeli ama- sanıyorum arkadaki başka bağların etkisiyle hiçbir şey yapmadıklarını, hiçbir şey yapamadıklarını görüyoruz. Çok güçlü bir Türkiye lobisine yani bir lobiye ihtiyacımız var. Oradaki herkes “Sizin buraya gelmeniz bizim için çok kıymetliydi, çok değerliydi çünkü bunlar bu sorgulamadan çekiniyorlar.” dediler. Bizim, orada güçlü lobiler oluşturarak bunu engellememiz... Bu görevin de bizlere düştüğünün tekrar tekrar teyit edildiğini söylemek istiyorum.

Sağ olun, var olun. Çok güzel bir dönemdi, inşallah... Tabii, çok büyük acıların olduğu, pek çok sıkıntının yaşandığı; depremin, pandeminin yaşandığı bir dönem ama insan hakları bakımından geldiğimiz noktada güzel bir inceleme yaptık. Ben, hepinize tekrar tekrar teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, ben düşünceleri için Mutlu Hanım’a teşekkür ediyorum.

Tabii, bu “İslamofobi” kavramı konusunda raporumuzda -okursanız orada- ayrı bir başlık açtık. Aslında son dönemlerde, Fransa’da ve Avrupa Birliği kurumsal yapılarında İslamofobiye artık kullanmaktan imtina ettiklerine ve kabul etmediklerine ilişkin bir tecrübeye sahip olduk. Bu da aslında “İslamofobi” teriminin kullanılmasının artık başka bir aşamaya, bir evreye geçtiğini bize gösteriyor çünkü şu bir gerçek ki İslamofobi gerçek korkulara dayanmıyor, algı üzerinden geliştirilen ya da patolojik sebeplere dayanan psikolojik bir bozukluk; öyle söyleyelim. Dolayısıyla, bunu söylerken iki kelimeyi bir araya getirip “barış” manası ve “korku” manası diyebiliriz, “korku” diyebiliriz ama “fobi”nin psikolojideki tanımını size söyleyelim, psikolojideki tanımını burada yazdık: Akılcı bir temele dayanmayan, korku duyulan şeyle orantısız bir endişeyi ve korkuyu ifade etmek için kullanılan bir kavram. Yani, gerçeğe dayanmayan bir korku, algılar üzerinden insanlara empoze edilen ve onların bilinçaltına, psikolojisine -ne diyelim- musallat olan bir hastalık hâli gibi bunu görmemiz gerekiyor. Esasen burada, şimdi, İslamofobi... Mesela, “İslamofobi” demezsek, Kanada’da bir ilkokul... Şimdi, bu yeni bir haber, bugünkü haber: “Kanada’da, Toronto bölgesinde ilk defa bir okulun yönetim kurulu İslamofobi karşıtı program uygulama kararı aldı.” Şimdi, bunu Kanada’da İngilizce “İslam karşıtı” olarak dese, nasıl diyecekti?

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – İslam karşıtı, karşıtı.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, ama bunu Kanada’daki İngilizce’yi konuşan bilecekti, böyle bir uygulamadan haberi olacaktı.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Antisemitizm gibi.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Almanya’da bunun ne anlama geldiğini, Almanya’ya bunu.... Mesela, Almandada da “İslam karşıtı” başka bir şey demek, başka bir şey anlamına geliyor; Fransızcada “İslam karşıtı” dediğiniz zaman başka bir şey anlamına geliyor. Dolayısıyla, burada kavram yeknesaklığını sağlamak açısından zaten yaygınlaşmaya başlamış bir kavram tercih edildi, bunu burada birlikte müzakere ettik zaten. Dolayısıyla, şu değil yani: Hepimiz iyi birer Müslümanız, hiçbir şekilde inancımıza ilişkin bir korku yakıştırması, etiketlemesi yapılmasına asla müsaade edemeyiz tabii ki ama bu bizim sorunumuz değil, onların gerçeğe dayanmayan, temelsiz, oluşturulmuş bir meselesi.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Evhamları.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – O, onun sorunu yani bizim sorunumuz değil; o, onun sorunu. Dolayısıyla, bu kavramsallaştırma üzerinden gittiğimiz zaman, son dönemde özellikle... Mesela, Fransa’da bunu yaşadık, Fransa’da devlet yetkilisi, siyasetçi İslamofobiği kullanmak istemiyor. Niye? Çünkü İslamofobi onlar üzerinde artık kendilerine dönük bir kriminal kavram gibi. Zaten biz ne diyoruz? Ceza Kanunu anlamında bunun bir tanımlaması yapıp ayrı bir suç türü olarak tanımlaması gerekir diyoruz. Dolayısıyla, böyle bir durum söz konusu; şimdi hem Erol Bey hem de siz böyle deyince böyle bir tarifte bulundum.

Tabii, sonuçta hepimizin inancımızla, dinimizle alakalı hassasiyeti belli yani onda bir şey yok ama burada kullanılan İslamofobi, Türkiye’de İslamofobi olarak algılanan İslamofobi değil. Batı’daki gerçeğe yaslanmayan, dayanmayan, bir psikolojik tahribatı, onların kendi sorunu ve hastalığı olarak tanımlayan bir İslamofobi kavramı ve bu gittikçe artık onlar açısından kriminal bir ifade anlamını bulduğu için önümüzdeki süreçte... Mesela, üç yıldan beri İngiltere’de İslamofobi’nin tanımı yapılmaya çalışılıyor, bazı ülkelerde yapılmış durumda. Yani, ceza kanunlarına girecek olduktan sonra da aslında bunun -ifadesi bakımından- çok yeknesaklık sağlayacağını düşünüyorum. Hayırlısı olsun, böyle bir tercihte bulunduk. Bu, hâlâ tartışılıyor tabii ki, başka yerlerde de bize söyleyenler oluyor bunu ama biz tercihimizi böyle söyledik. Yani Fransa’ya gittiğimizde “İslam karşıtı” diyecektik, Almanya’ya gittiğimizde başka bir kelime kullanacaktık, İngiltere’ye gittiğimizde başka bir kelime, Hollanda’ya gittiğimizde başka bir kelime, Belçika’ya gittiğimizde başka bir kelime, diğer başka bir yere gittiğimizde başka bir kelime; bir yeknesaklık yok, her yerde ayrı bir kelime. O zaman, bu, bir kavram bütünselliği ifade etmediği için de sorun teşkil edecekti.

Evet, şimdi, yavaş yavaş sonlandırıyoruz.

Metin Nurullah Sazak, buyurun.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Komisyonumuza, değerli vekillere, Başkanımıza, emeği geçen ve bu raporu hazırlayan arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bir de, hepimize geçmiş olsun diyorum çünkü ülke olarak büyük bir afeti yaşadık. Allah afette ölenlere rahmet, kalanlara sabır... İnşallah, bundan sonra hayatlarını daha iyi geçirmelerini sağlayacak ortamları yaratmaya, oluşturmaya çalışırız; inşallah, el birliğiyle bu yaraları saracağız; onun için, tekrar geçmiş olsun diyorum.

Şimdi, komisyonumuzun Avrupa’da yaptığı çalışmaları; gelişen çağdaş, özgür insan hakları savunucusu Batı’nın İslam’a karşı nasıl tavır aldığı -daha doğrusu İslam’a değil, sayın vekillerimizin söylediği gibi, Batı İslam’ı Türk olarak biliyor- Türklere karşı nasıl tavır sergilediğini görmüş olduk maalesef, orada yetkililerden aldığımız olumlu cevaplara rağmen tavırlarında bir değişiklik yok. Lafları, lafızları güzel, insanlığı güzel şekilde bize sundular, anlatıyorlar “Böyle olması gerekir, böyle

yapılması gerekir.” insanlık dersleri veriyorlar ama uygulamada maalesef Müslümanları... Türklerden korkuyorlar, Türklerin varlığı zaten onları rahatsız ediyor fakat diğer Müslüman ülkelerdeki insanları kendilerine eş olarak, eşit olarak görmediklerini bir kez daha görüyoruz, şahit oluyoruz; Suriye’de ölen insanlara, göçmenlere yaptıkları tavırlarını net olarak belirliyoruz. Onun için, bizim kaderimiz olan coğrafyada, “kaderimiz” dediğimiz coğrafyada bunların haklarını koruyabilmemiz için çok sağlam olmamız gerekiyor, değerlerimizin de sağlam olması gerekir. Zaten coğrafyamızda fay hatları var, deprem bölgesi içindeyiz, altımız da sallanıyor, sağımız da sallanıyor, içimizden de sallayanlar var; bunlara karşı çok uyanık olmamız gerekiyor. Onun için, İslam’ı iyi öğrenmemiz gerekiyor. “İslam’a tabiyiz, Müslüman’ız.” diyoruz ama maalesef Müslümanlığı eğitimimizde tam olarak öğretmemiyoruz yani çoğu zaman neyi savunduğumuzun farkında değiliz. İslam ile terörü bir araya getirmemiz mümkün değil. İslam’ın korku olmadığını anlatmamız gerekiyor; İslam’ın sevgi olduğunu, tebliğ olduğunu, İslam’ın eline silah alıp da hiçbir cana kıyamayacağını hepimizin öğrenmesi gerekiyor, bunu çocuklarımıza da öğretmemiz gerekiyor.

Bu coğrafyada Türk’ün “Kızıllema ülküsü” diye bir ülküsü var. Bu ülkü “cihan hâkimiyeti” dediğimiz, dünya adaletini sağlamak için var olmaya çalıştığımız bir ülkümüz var bizim; ırkçılığımız yok. Tüm insanlığa hükmedip, tüm insanlık için adalet davasını savunan bir neslin evlatlarıyız, Müslüman olarak da Peygamber’imizin övgüsünü almış bir nesiliz. Onun için, bizim bu coğrafyada çok güçlü olmamız gerekiyor, altımızı da sağlam tutmamız gerekiyor, içimizi de sağlam tutmamız gerekiyor ve oyunlara gelmememiz gerekiyor. “Müslüman’ım.” deyip de içimize, Müslümanlığın içine fitne sokmak isteyenlerimiz, bölmek isteyenlerimiz de var, kaba softa ham yobazlarımız da var, İslam’ı iyi anlamayanlarımız da var, farklı şey şekilde bölmek, herkese göre bir İslam anlatmaya çalışanlar var; bunlar için uyanık olmamız ve eğitimimize çok dikkat etmemiz gerekiyor, çocuklarımızı iyi eğitmemiz gerekiyor. Din derslerini verirken “Serbest bırakalım, özgürlük var, laiklik var.” diyerek dinini öğretmeme yollarına gidiliyor maalesef. Dinimizi öğretilim, çocuklarımıza gereken eğitimi verelim; çocuk 18 yaşında istediği dini seçsin, ister ateist olsun, ister deist olsun ama İslam’ı bilerek öğrensin. İslam kapitalizme, emperyalizme, sömürge düzenine karşı, Allah’tan başka kimseye kulluk edilmeyeceğini öğreten bir din. E, bunu birey olarak insanımıza verdiğimiz takdirde bizim görevimiz bitmiş olur, ondan sonra istediği tercihi yapsın, istediği özgürlüğü seçsin. Onun için, benim düşüncem: İslamofobiye karşı mücadelemizde yani İslam karşıtlığına karşı mücadelemizde dinimizi iyi öğretmemiz gerekir çocuklarımıza, kimliğimizi iyi öğretmemiz gerekir, değerlerimizin dejenerasyonuna izin vermemiz gerekir. “Özgürlük” adı altında çok şeyler duyuyoruz maalesef. Yani, burada şimdi fazla sataşma olmasın, bu konulara girmek istemiyorum. Ne olduğumuzu, ne yapmamız gerektiğini çocuklarımıza iyi öğretmemiz gerekir. Bunun adını ne koyarsak koyalım; 12 yaşına kadar dinimizi, kimliğimizi, coğrafyamızı, dostumuzu, düşmanımızı öğretip 72 millete de insan gözüyle bakabilecek insanları yetiştirmek için uğraşmamız gerekiyor.

Ben fazla uzatmayayım, sıkamayım. Hepinizi sevgilerimle selamlıyorum. İnşallah, Komisyona bundan sonra gelen arkadaşlar bu işleri daha ileri götürürler.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Servet Ağabey de var ama önce Oya Hanım’a söz vereceğiz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Çok kısa olacak.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sondan ikinci konuşmacı Oya Hanım, Servet Ağabey’le bitiriyoruz.

Oya Hanım, buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben hemen, direkt söze gireceğim. Şimdi, bir film var “Beyaz Kral, Siyah Köle ve Kırmızı Kauçuk” Burada, Kongo’da az kauçuk topladığı için milyonlarca çocuğun elini kesen İsveç kralının hayat hikâyeleri anlatılır, gerçek bir olaydır. Şimdi, daha yüzyıl önce, fazla geriye de gitmeye gerek yok. Gene, 1945’li yıllarda, İkinci Dünya Savaşı bittiğinde dünya çok büyük katliamlara, insanlık suçlarına ve işkencelere şahit olmuştur. Şimdi, bu Batı’dan tabii ki iyi, güzel her şeyini alalım, eyvallah ama bu Batı’nın kalkıp da Müslümanları sevmesini ya da farklı ırkları sevmesini ben beklemiyorum.

Sayın Başkanım, bu raporla ilgili bir eleştirim de şöyle olacak: Rapor çok güzel ama cümle şöyle: “Avrupa ülkelerinde yükselen ırkçılık” Keşke bizim ülkemizde de yükselen Müslüman düşmanlığını ve ırkçılığı da en azından bölüm olarak buraya koyabilseydik. Şimdi, “ırkçılık” diyorum çünkü Müslümanlığın olmadığı yerde... Yani, her din olabilir, ben din ayırımı yapmıyorum ama bütün dinler de hoşgörüyü tavsiye eder; Hristiyanlıkta da böyledir, Yahudilikte de böyledir. Müslümanlık ırkçılığı reddeder, onun için, Müslümanlığı kaldırma yolunda bir çalışma gözlemliyorum, bir beyin yıkama gözlemliyorum.

Salih Vekilimiz stadyumlardan bahsetti, stadyumlarla siyaset dizayn edilmeye çalışılıyor; buradan ırkçılığa geleceğim. Maalesef, son günlerdeki aşağılık görüntüler üzerinden bir ırkçılık yapılıyor. Dün bir partinin -isim vermeyeceğim- milletvekili, Diyarbakır’daki bir kulüp için “Bir kimliğin kulübüdür.” cümlesini kullanabildi; bu es geçildi, belki kimse fark etmedi. “Bir kimliğin kulübüdür.” cümlesi 3 defa araştırma önergesi içinde geçti, kalkıp da hiçbir parti, benimki de dâhil “Bir kimliğin kulübü olabilir mi?” demedi. Şimdi, ben de Don Kişot olmaktan yoruldum, açık söyleyeyim yani yel değirmenlerine saldırıyorum ama ben isterdim ki... Kim olduğunu anladınız herhâlde.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ben biliyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun, buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Tamam.

Bizim bunlara Meclisimizde yer vermememiz lazım, bu Meclis demokratik bir Meclistir, seçilmiş insanların Meclisidir. Eğer biz, kendimiz dün Mecliste buna karşı durmadıysak bu hepimizin ayıbıdır, bütün partilerin ayıbıdır diyorum.

Ben, İslamofobiye de Müslüman düşmanlığına da bütün dinlerin düşmanlığına da ve ırkçılığa da çok karşı olduğumu söylüyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Son konuşmacımız olarak, Servet Ağabey, buyun

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Değerli arkadaşlar, 27’nci Dönemin...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Efradını cami, ağyarını mani bir derviş edasıyla...

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Bu Komisyonunda gerçekten sıkıntısız, olumlu, güzel şeyler yapıldı. Ben, öncelikle hepimize teşekkür ediyorum.

Tabii, arkadaşlarımızın konuşmalarına ben değinmeyeceğim ama 2 tane felsefi söz söylemek istiyorum. Bu ülkelerde son yıllarda seli yaşadık, yangını yaşadık, Covid’i yaşadık, depremi yaşadık. Goethe’nin bir sözü var, diyor ki: “Tedbir, hileye ve yanlışlıklara karşı akıllıca karşı çıkar.” Birincisi, tedbir, tedbir, tedbir diyorum. İkincisi de mümkünse din tacirlerine söylüyorum bunu. Hiç kimse üstüne alınmasın. Dininizle ilgilenen, dinimizle ilgilenen derdimizle ilgilenmiyorsa o, bir iki yüzlüdür

diyorum. Arkadaşlar dertlerimizi de ilgilenerek yok etmeliyiz. Nasıl ki sevgilerimizi paylaşıyoruz, büyütüyoruz, dertlerimizi de paylaşılarak küçültelim diyorum. Şefkat Evi'nde 193 depremlerde var, ona bakmaya gideceğim, izin istiyorum ama hepinize öncelikle sevgi saygı sunuyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ya, bir şey söyleyeceğim bak. Şimdi Ali Haydar da bastı. Aslında Ali Haydar da en başta söz alır, ona da ayrı ayrı veririm raporumuzla ilgili. Çünkü biz güzel bir çalışma dönemi...

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Raporla ilgili şeyimiz yok.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam, onu diyorum yani. Oy birliğiyle yaptık, oy birliğiyle çıkaracağız inşallah. O bakımdan hani bütün arkadaşlar sözünü aldı zaten neredeyse. İbrahim Bey ile Atilla Bey almadı.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Ben de konuşayım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bitirelim artık.

Ali Haydar'cığım buyur.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Komisyonda emeğim olmadı, emeği olan arkadaşların emeklerine sağlık. Her birine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Şimdi hani dosyayı bilmeyen avukat -“vekâlet” diye girdiği zaman eski beyanlarımızı tekrar ederiz- “Lehimize karar verilsin.” der ya, hani, baktım, arkadaşlarım şerh değil ama ek görüş sunmuşlar.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bu Mahmut Bey'inki ek. Yer almamış bir yerde.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Beraber yani Alt Komisyondaki Sezgin Vekilin ve Mahmut Vekilin ek görüşleri. Biz de onlara iştirak ediyoruz zaten. O ek görüşler kapsamında kabul ediyoruz.

Şunu söylemem lazım: Mesela söylememem lazımdı belki, istemiyordum yani tartışma konusu değil ama ben Bursa'ya çok üzüldüm. Siz Bursa Vekilisiniz, çok üzüldüm yani şimdi buna “Bir kimlik takımıdır.” diyene karşıyım. Ya, kimlik takımı mı olur? Böyle bir şey mi olur ya? Olabilir mi böyle bir şey?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İşte söylendi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama ya, başka başka sebeplerden... Mesela 14 yaşında bir çocuk -yani hadi 14 ya 15, Bursaspor seyircisi, olabilir yani. Hani kapsayıcı bir şey söylemiyorum ama- o çocuğa küfürle başlayıp işte “Çek falan” diye... Ya, içim parçalandı, çok üzüldüm ya. Onu yapanın bulunması lazım. Onu yapanın cezalandırılması lazım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Onların hepsini takip ediyoruz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bunu takip etmezsek de bu vahim bir şey ya da oraya işte beyaz torosu getiren... Ağzım dolu yani bildiğim en ağır küfürleri edesim var bakın yani. Hani, o seviyedeyim. Bunların da takibinin yapılması, karşılığının verilmesi lazım. Şimdi, etki tepkiyi doğuruyor. Bunun kaynağı ne? Diyarbakır'da başka şeyler yaşamış bu... Bu değil. Diyarbakır'da da farklı bir şey varsa, yasa ne diyorsa onu yapalım. Bursa'da da ne deniyorsa onu yapalım. Ben bu noktadayım. O kadar üzüldüm ki. O kadar böyle bir şey söylemek lazım ya. Ya, buna tepki vermeyene böyle başka başka şeyler söylüyoruz. Bunun Diyarbakırspor olması, Amedspor olması başka bir şey. Burası elbette kimlik takımı değildir. Buna karşı çıkarım ama buna yapılana da karşı çıkmazsak insan değiliz, insan değiliz. Ben böyle düşünüyorum.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – En büyük zararı bize maalesef.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çok güzel bir Komisyonduk. İyi çalıştık. Allah tekrarına nasip etsin.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli arkadaşlar, görüşmelerimiz böylece nihayete ermiştir.

Avrupa’da Yükselen Irkçılık ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu Raporu’nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

(Bravo sesleri)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Görüşmelerimiz tamamlanmıştır.

Toplantıyı kapatıyorum. Hepinize iyi günler diliyorum.

Kapanma Saati:12.18

